

Як був дід да баба, да у їх було дві дочки: одна дідова, а друга бабина. У діда була дочка така, що всегда рано уставала да усе робила, а бабиній як би нічо́го не робить!

Ото раз баба послала їх на попряхи: «Ідіть же, — гово́рить, — да щоб мені багато направили». Дідова дочка́ до світа встала да усе прjala; а бабина з вечора тільки як поправила трошки, да й не прjala більше.

Уранці, як світ став, пішли вони додому; треба їм було в однім місці через перелаз¹ лізти. Бабина дочка́ уперед перелізла і говорить: «Дай мені, сестрице, твої починки;

²

я подержу, покіль ти перелізеш». Та їй оддала; так вона, їх забравши, побігла додому да й каже: «Дивись, мамо, скільки я направила, а сестра як легла з вечора, дак і не уставала до світа!» А та, прийшовши, скільки не божилась, що то її починки, дак куда — баба і слухать не хотіла, од того що вона її і попере́ду не любила, да і нав'язалась на діда: «Де хочеш, там і дїнь

³

свою дочку́, тільки щоб вона у мене дурно

⁴

хліба не їла!»

От дід заприг кобилу да посадив дочку́ на віз, і сам сів, да і поїхали. Їдуть лісом, аж там стоїть хатка на курячій ніжці. Дід узяв дочку́ да й повів у хату, а хата була одчи́нена,⁵ да й каже: «Оставайся ж, доню,

⁶

тут, а я піду, дровець нарубаю, щоб було чим кашу зварить». Да сам пішов з хати да й поїхав, тільки прив'язав до оконниці колодочку.

Колодочка стукне, а дочка́ і каже: «Се мій батенька дровця рубає!» Коли стукотить, гуркотить⁷ кобиляча голова: «Хто в моїй хаті, одчини!» Дівчина встала і одчинила. «Дівчино, дівчино! Пересади через поріг». Вона пересадила. «Дівчино, дівчино! Постели мені постіль». Вона постелила. «Дівчино, дівчино! Положи мене на пїл». ⁸ Вона положила. «Дівчино, дівчино! Укрий мене». Вона і укрила. «Дівчино, дівчино! Улізь же мені у праве ухо, а у лїве вилїзь».

Вона як вилїзла із ушей, дак стала така хоро́ша, що кра́щої⁹ немає. Зараз стали і лакеї, і коні, і коляска; вона сіла у коляску да й поїхала до батька. Приходить у хату, а батько її не пізнав; а послі вона їм розказала, що з нею було. От баба уп'ять пристала до діда:

«Вези і мою дочку́ тудя, кудя свою возив».

Дід і бабину тудя ж одвіз і, посадивши у хаті, велів себе ждять, покіль він нарубає дров. Тільки та пождала трошки, начала плакать, що сама осталась у лісі: аж оп'ять стукотить, гуркотить кобиляча голова: «Хто в моїй хаті, одчини!» — «Не велика пані, і сама одчиниш», — каже дівчина. «Дівчино, дівчино! Пересади мене через поріг». — «Не велика пані, і сама перелізеш». — «Дівчино, дівчино! Постели мені постіль». — «Не велика пані, і сама постелиш». — «Дівчино, дівчино! Положи мене на піл». — «Не велика пані, і сама ляжеш». — «Дівчино, дівчино! Укрий мене». — «Не велика пані, і сама укриєшся».

Тогді кобиляча голова схватилась и з'їла бабину дочку́, да кісточки¹⁰ в мішочку і повісила, а сама оп'ять ушла. Собачка прибіжала до баби да начала брехать: «Гав, гав! Дідова дочка́ як панночка, а бабиної дочки́ у торбинці кісточки!» Що прожене

11

баба її, то вона оп'ять і прибіжить. Тільки баба і гово́рить дідові: «Поїдь да подивись, що там із моєю дочко́ю робиться». От дід поїхав і привіз у торбинці кісточки, дак баба розсердилась да собачку і убила.